

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти**

МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ І ВИРОБНИЦТВУ

**Актуальні питання законодавства,
Ad linguas et culturas per cognitionem
(до мов і культур через пізнання)
та «Психологія організаційного розвитку
та управління персоналом»**

18 березня 2026 року

Біла Церква
2026

УДК 001.895:338.43:378-053.6:340.136(063)

Варченко О.М., д-р екон. наук, професор.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Філіпова Л.М., канд. с-г наук.

Ковальчук І.В., канд. юрид. наук.

Обіюх Н.М., канд. юрид. наук.

Резнік В.Г., старший викладач.

Шевченко А.М., канд. психол. наук.

Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук.

Мостипан О.В., д-р філософії, **відповідальний секретар.**

Відповідальна за випуск – **Мостипан О.В.**, д-р філософії, начальник редакційно-видавничого відділу.

Актуальні питання законодавства, Ad linguas et culturas per cognitionem (до мов і культур через пізнання) та «Психологія організаційного розвитку та управління персоналом»: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти. 18 березня 2026 р. – Білоцерківський НАУ. – 204 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Ел. адреса: <http://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/34>

©БНАУ

На міжнародному рівні активно формуються підходи до правового регулювання штучного інтелекту. Значну роль у цьому процесі відіграє Європейський Союз, який розробив комплексну модель регулювання використання систем штучного інтелекту. «Одним із ключових документів у цій сфері є проєкт регламенту Європейського Союзу щодо штучного інтелекту – Artificial Intelligence Act, який передбачає встановлення єдиних правил використання таких технологій та їх класифікацію залежно від рівня потенційного ризику» [1].

Згідно з цією моделлю системи штучного інтелекту поділяються на декілька категорій залежно від рівня ризику їх застосування: системи з неприйнятним ризиком, системи високого ризику, системи обмеженого ризику та системи мінімального ризику. Для кожної категорії встановлюються відповідні вимоги щодо безпеки, прозорості алгоритмів та контролю за їх використанням.

Важливу роль у формуванні міжнародних стандартів використання штучного інтелекту відіграють міжнародні організації. «Зокрема, значний внесок у розроблення етичних принципів застосування новітніх технологій зроблено у рекомендаціях ЮНЕСКО, у яких наголошується на необхідності забезпечення поваги до прав людини, прозорості алгоритмів та недопущення дискримінації під час використання штучного інтелекту» [2].

Щодо України, то правове регулювання штучного інтелекту перебуває на стадії формування. Національне законодавство лише частково охоплює питання використання цифрових технологій, а комплексний нормативно-правовий акт у сфері штучного інтелекту поки що відсутній. Водночас Україна поступово адаптує законодавство до європейських стандартів цифрового розвитку.

Отже, правове регулювання штучного інтелекту є важливим напрямом розвитку сучасної правової системи. Використання міжнародного досвіду та імплементація європейських стандартів можуть стати основою для формування ефективної державної політики України у сфері штучного інтелекту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council laying down harmonised rules on Artificial Intelligence (Artificial Intelligence Act). Brussels, 2021. <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=CELEX:52021PC0206>
2. Recommendation on the Ethics of Artificial Intelligence. Paris: UNESCO, 2021. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380455>
3. М. В. Ковалів С. С. Єсімов О. Г. Ярема. Інформаційне право України. – Львів, 2022. <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4844/1/InformPravoUKR.pdf>
4. Харитонов Є.О., Харитонova О.І. ІТ-право: теорія та практика. Одеса: Фенікс, 2019.

УДК 347.1

КУЗЬОМКО Т.Р., здобувачка вищої освіти

Науковий керівник – **ЄФРЕМОВА І.І.**, канд. юрид. наук,
Білоцерківський національний аграрний університет

ФІКТИВНІ ТА УДАВАНІ ПРАВОЧИНИ: ПОНЯТТЯ ТА ПРАВОВІ НАСЛІДКИ

У тезах розглянуто фіктивні та удавані правочини як види недійсних правочинів, що формально відповідають закону, але не відображають справжньої волі сторін або приховують інший правочин. Розглядаються їхні ознаки, правова природа та наслідки, а також проблеми доказування і застосування норм Цивільного кодексу України.

Ключові слова: фіктивний правочин, удаваний правочин, недійсні правочини, правова воля, наслідки правочину.

Сучасний розвиток українського суспільства супроводжується зміцненням ринкових

відносин і активним впровадженням приватного права у регулювання майнових і немайнових відносин, де ключовим інструментом є правочин як підстава виникнення, зміни або припинення цивільних прав і обов'язків. Особливу актуальність набувають фіктивні та удавані правочини, які формально відповідають вимогам закону, але не спрямовані на досягнення юридичного результату або приховують інший правочин, що створює ризики для учасників цивільного обороту та держави. Законодавець регулює їх окремо у статтях 234–235 Цивільного кодексу України, визнаючи різновидом недійсних правочинів[1].

Поняття правочину є одним із фундаментальних у системі цивільного права, оскільки саме через правочини реалізується переважна більшість суб'єктивних цивільних прав і обов'язків, що виникають у процесі суспільного обігу. У теорії цивільного права правочин розглядається як усвідомлений, вольовий, правомірний акт поведінки учасників цивільних відносин, спрямований на досягнення певного правового результату. Відповідно до статті 202 Цивільного кодексу України, правочином є дія особи, спрямована на набуття, зміну або припинення цивільних прав і обов'язків [1]. Як зазначає Ромовська З. В., правочин — це завжди вияв волі, який ґрунтується на свідомому рішенні суб'єкта діяти певним чином, що у правовому сенсі спрямоване на досягнення бажаних наслідків [2].

Фіктивні та удавані правочини належать до найбільш поширених видів нікчемних правочинів, проте мають принципово різну правову природу. Фіктивний правочин є дією, що має лише зовнішню форму правочину, але позбавлена реальної волі на створення правових наслідків. Його сутність полягає у повній симуляції - у створенні видимості правовідносин, які насправді не існують. Удаваний правочин, навпаки, містить справжню волю сторін, проте вона навмисно приховується під виглядом іншої угоди. Таким чином, основна відмінність між цими правочинами полягає у наявності або відсутності реальної волі: при фіктивності її немає взагалі, при удаваності вона існує, але маскується.

Ознаки фіктивного правочину можна визначити на основі законодавства та судової практики. По-перше, основною ознакою є відсутність наміру сторін створити правові наслідки, тобто внутрішня воля не збігається із зовнішнім волевиявленням. Фіктивність проявляється тоді, коли сторони лише імітують правочин, усвідомлюючи, що не бажають його реального виконання. По-друге, наявна зовнішня форма, яка відповідає вимогам закону, але не відображає справжньої мети сторін. Фіктивний правочин може мати всі ознаки дійсного договору — письмову форму, підписи, реквізити, — однак фактично позбавлений правового змісту. По-третє, важливою ознакою є умисел сторін щодо створення лише видимості правочину. Тобто сторони свідомо вчиняють дії без наміру настання юридичних наслідків, що відрізняє фіктивність від помилки чи непорозуміння між сторонами[3].

З позиції правової природи фіктивний правочин є нікчемним, тобто недійсним з моменту його вчинення. Його правова сила не виникає, оскільки з самого початку відсутній головний елемент - намір створення правового результату.

Правові наслідки фіктивного правочину визначені статтею 234 Цивільного кодексу України — такий правочин є нікчемним і не створює жодних цивільно-правових наслідків, крім тих, що пов'язані з його недійсністю [1]. Як правило, застосовується двостороння реституція, тобто сторони повинні повернути одна одній усе отримане за таким правочином.

На відміну від фіктивних правочинів, у яких відсутня воля до створення наслідків, удавані передбачають реальну, але приховану волю. При кваліфікації суд має не лише констатувати факт удаваності, а й встановити, який правочин сторони фактично мали на меті укласти, і до нього застосувати правові наслідки відповідно до статті 235 Цивільного кодексу України [1].

Удаваний правочин є особливим різновидом недійсних правочинів, який характеризується подвійною юридичною природою — формальною та реальною. Його

сутність полягає не у повній відсутності наміру створити правові наслідки, як у фіктивному правочині, а у навмисному приховуванні справжнього правочину під виглядом іншого. Відповідно до статті 235 Цивільного кодексу України, удаваним є правочин, укладений для приховання іншого правочину, який сторони фактично вчинили [1].

Як зазначає Дзера О. В., правова природа удаваного правочину полягає у розбіжності між зовнішнім волевиявленням і внутрішньою волею сторін: вони свідомо оформлюють один правочин, але мають намір укласти інший, який приховується [4]. Тобто сутність удаваного правочину розкривається через його подвійну структуру: існує один правочин видимий, тобто той, що зафіксований у документах і має зовнішню форму, і другий — прихований, який відображає справжні наміри сторін.

Ознаки удаваного правочину, за загальним підходом цивілістичної доктрини, можна сформулювати таким чином. Наявність двох правочинів — зовнішнього (який оформлений документально і має офіційний вигляд) та внутрішнього (який сторони реально мали на меті вчинити). Удаваний правочин є також нікчемним, однак прихований може бути дійсним, якщо відповідає закону. Суд встановлює справжню правову природу відносин і визначає юридичну силу прихованого правочину [4].

Відмінність між фіктивним та удаваним правочиним, адже в практиці вони часто змішуються. У фіктивному правочині відсутній будь-який намір створити правові наслідки, тоді як в удаваному — сторони навпаки мають реальний намір, але приховують його під виглядом іншого правочину.

Проблеми, пов'язані з доказуванням фіктивності та удаваності правочинів, полягають у складності встановлення внутрішнього наміру сторін. Судова практика свідчить, що для правильного вирішення таких справ необхідний комплексний підхід: аналіз не лише документів, а й фактичних дій сторін, економічної логіки правочину, взаємозв'язку між кількома угодами.

Отже, проблема фіктивних і удаваних правочинів виходить за межі суто юридичної категорії — вона має значення для формування правової культури суспільства, зміцнення довіри до цивільного обороту і гарантування стабільності майнових відносин. Застосування інституту недійсності має здійснюватися з урахуванням не лише букви, а й духу закону, забезпечуючи справедливість, добросовісність і захист приватних інтересів у межах правового порядку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 40–44. Ст. 356.
2. Ромовська З. В. Українське цивільне право: Загальна частина: академічний курс. — К.: Атіка, 2005. — 560 с.
3. Кучер В.О. Недійсні правочини та їх цивільно-правові наслідки: навч. посібник. — Львів: ЛьвДУВС, 2014. — 344 с.
4. Дзера О.В. Договірне право України. Загальна частина: підручник. — К.: Юрінком Інтер, 2018. — 600 с.

УДК: 341.1/8

КУЗЬОМКО Т.Р., здобувачка вищої освіти
Науковий керівник – **СОКИРИНСЬКА О.А.**, канд. юрид. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ЮГОСЛАВІЯ: ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТУ ТА ЙОГО НАСЛІДКИ

У тезах розглянуто розпад Югославії на початку 1990-х років, причини та наслідки військових конфліктів у Словенії, Хорватії та Боснії і Герцеговині, включно з етнічними чистками та масовими вбивствами. Окрема увага приділяється Міжнародному кримінальному трибуналу для колишньої Югославії,

ЗМІСТ

Безуглов І.Є., Пахомова А.О. Кримінально-правові аспекти боротьби з тероризмом у західних країнах.....	3
Герасименко М.Д., Єфремова І.І. Право приватної власності.....	5
Говорова А.О., Терещук М.М. Правове регулювання діяльності урядів далекосхідних країн.....	7
Горобінська Є.С., Аргат Я.П. Фірми-одноденки як інструмент тіньової економіки: механізми функціонування та методи ідентифікації.....	8
Говорова А.О., Єфремова І.І. Правочини в цивільному праві.....	11
Гулько Я.О., Єфремова І.І. Фізична особа як учасник цивільних правовідносин.....	13
Гулько Я.О., Терещук М.М. Конституційний захист свободи слова: порівняльний аналіз США та Німеччини.....	14
Гулько Я.О., Сокиринська О.А. Історія створення та правовий статус Панамського каналу.....	15
Ігнатенко І.А., Мельник В.О. Сертифікація аграрної продукції як інструмент забезпечення якості та безпечності харчових продуктів.....	17
Качаненко Л.В., Аргат Я.П. Корпоратизація державних та комунальних підприємств: нова модель управління публічним сектором.....	19
Квашук О.Д., Аргат Я.П. Господарювання в умовах воєнного стану та відновлення.....	20
Коломієць В.В., Єфремова І.І. Поняття речей у цивільному праві України.....	22
Кривенда Д.В., Пахомова А.О. Правове регулювання штучного інтелекту: міжнародні підходи та перспективи для України.....	24
Кузьомко Т.Р., Єфремова І.І. Фіктивні та удавані правочини: поняття та правові наслідки.....	25
Кузьомко Т.Р., Сокиринська О.А. Югославія: шляхи вирішення конфлікту та його наслідки.....	27
Кузьомко Т.Р., Терещук М.М. Конституційні моделі державної влади в країнах Океанії.....	31
Левченко М.С., Єфремова І.І. Особливості набуття права власності.....	32
Левченко М.С., Терещук М.М. Конституційно-правовий статус глав держав у країнах Латинської Америки.....	33
Литвин А.Л., Сокиринська О.А. Проблеми використання заморожених активів для відбудови України.....	35
Ліченко В.В., Аргат Я.П. Псевдопідприємницька діяльність як форма шахрайства.....	37
Лук'яненко Л.О., Макаруч В.В. Сучасні правові аспекти діяльності прокуратури в Україні.....	38
Мазуренко Я.О., Пахомова А.О. Правове регулювання сільськогосподарської дорадчої діяльності в Україні.....	40
Міщенко Я.О., Ломакіна І.Ю. Регулювання діяльності фермерських господарств в умовах воєнного стану в Україні: сучасні виклики та законодавчі рішення.....	42
Пузир В.О., Аргат Я.П. Правове регулювання діяльності ФОП в Україні: проблеми і перспективи.....	43
Решетнік А.В., Аргат Я.П. Антимонопольне регулювання господарської діяльності.....	45
Салій О.І., Мельник В.О. Правове регулювання використання земель сільськогосподарського призначення.....	46
Салій О.І., Ломакіна І.Ю. Особливості реалізації права на безоплатну приватизацію земельних ділянок.....	48
Смуток Д.Є., Мельник В.О. Правове регулювання договору оренди землі в аграрній сфері.....	49
Кириченко В.В., Ковальчук І.В. Податкові аспекти режиму експорту сільськогосподарської продукції в умовах воєнного стану.....	51
Чорноус П.С., Єфремова І.І. Речові права на об'єкти нерухомості.....	52
Паламарчук К.О., Линник Т.В. Військовий стандарт України та стандарти НАТО.....	54